VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

EU-asioiden osasto
EU-erityisasiantuntija Päivi Pietarinen

Lausunto

14.10.2020

Lausunto lakivaliokunnalle

Komissio ilmoitti tiedonannossaan oikeusvaltioperiaatteen lujittamisesta unionissa (17.7.2019, COM(2019) 343 final) päättäneensä ottaa käyttöön vuosittaisen oikeusvaltioperiaatetta koskevan tarkastelukierroksen, jonka yhteydessä laaditaan kaikki EU:n jäsenvaltiot kattava oikeusvaltiovuosikertomus.

Komission tiedonanto ”Oikeusvaltiokertomus 2020 - Oikeusvaltiotilanne Euroopan unionissa” (30.9.2020, COM(2020) 580 final) sisältää komission ensimmäisen vuosittaisen oikeusvaltiokertomuksen. Kertomuksessa esitetään yhteenveto jäsenvaltioiden oikeusvaltiotilanteesta ja EU:n tasolla tapahtuneesta merkittävästä kehityksestä sekä kertomuksen 27 maakohtaisessa luvussa arviointi kustakin jäsenvaltiosta. Kertomuksessa ja maakohtaisissa luvuissa keskitytään neljään osa-alueeseen: oikeuslaitos, korruptiontorjunnan kehys, tiedotusvälineiden moniarvoisuus sekä hallintojärjestelmän osien keskinäinen valvontajärjestelmä. Kertomus on laadittu jäsenvaltioiden kanssa yhteistyössä ja hyödyntäen erilaisia lähteitä. Lisäksi komissio on toteuttanut erillisen kohdennetun sidosryhmien kuulemisen.

Komission mukaan maakohtaiset luvut pohjautuvat komission laadulliseen arviointiin, joka puolestaan perustuu vuoropuheluihin, kuulemisiin ja asiantuntijalausuntoihin. Komissio katsoo, että monilla jäsenvaltioilla on korkeatasoiset oikeusvaltionormit ja myös muualla maailmassa tunnustetaan niiden edustavan parhaita käytäntöjä oikeusvaltioon liittyvien keskeisten periaatteiden soveltamisessa. Toisaalta kertomuksessa tarkastellaan myös merkittäviä haasteita. Komission mukaan johdonmukainen ja tasapuolinen lähestymistapa on varmistettu soveltamalla kaikissa jäsenvaltioissa samaa menetelmää ja tarkastelemalla samoja aiheita. Tavoitteena on ollut keskittyä merkittävään kehitykseen.

Komission oikeusvaltiokertomukseen sisältyy myös Suomea koskeva maakohtainen luku.

Osana neuvoston vuosittaista oikeusvaltiovuoropuhelua komission kertomuksen yleisestä osasta keskusteltiin yleisten asioiden neuvoston kokouksessa 13.10.2020. Oikeusvaltiovuoropuhelua on tarkoitus jatkaa siten, että marraskuun yleisten asioiden neuvoston kokouksessa käynnistetään keskustelu kertomuksen maakohtaisista luvuista, käyden tämä keskustelu viittä jäsenvaltiota koskevasta maakohtaisesta luvusta.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Valtioneuvoston kanslia				
PL 23 00023 Valtioneuvosto	Snellmaninkatu 1 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1602 2165 +358 9 1602 2165	kirjaamo@vnk.fi